

Sygn. akt III KK 75/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Barbara Skoczowska

Protokolant Jolanta Grabowska

w sprawie skazanego **A. B.**

skazanego z art. 178a § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 16 marca 2020 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego, na niekorzyść,

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 31 lipca 2018 r., sygn. akt VIII Ka (...),

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w B. Zamiejscowy VIII Wydział Karny w S.

z dnia 22 stycznia 2018 r., sygn. akt VIII K (...),

uchyla zaskarżony wyrok w części, w której nie orzeczono o obligatoryjnym środku karny w postaci świadczenia pieniężnego i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w B. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w B., Zamiejscowy VIII Wydział Karny w S. z dnia 22 stycznia 2018 r., o sygn. VIII K (...), oskarżony **A. B.** został uznany za winnego tego, że w dniu 3 kwietnia 2017 r., około godz. 19.40, na trasie Ż. - C., umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym i nieumyślnie spowodował wypadek w ten sposób, że znajdując się w stanie nietrzeźwości wynoszącym 0,79 mg/dm³ alkoholu w wydychanym powietrzu, prowadził samochód Volkswagen Passat o numerze rejestracyjnym (...) jadąc z nadmierną prędkością, nie używając świateł drogowych gwarantujących mu dostateczne oświetlenie pola widzenia oraz nie zachował należytej ostrożności ani bezpiecznego odstępu przy wyprzedzaniu jadącego rowerem J. S., przez co nieumyślnie go potrącił, wskutek czego J. S. doznał złamania lewego obojczyka i urazu czaszkowo-mózgowego z ostrym krwakiem podtwardówkowym po stronie prawej, stanowiącego chorobę realnie zagrażającą życiu, przy czym A. B. po spowodowaniu wypadku zbiegł z miejsca zdarzenia, tj. popełnienia przestępstwa z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. skazał go na karę 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art. 42 § 3 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. uznając, że zachodzi wyjątkowy wypadek uzasadniony szczególnymi okolicznościami orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 6 lat. Na podstawie art. 47 § 3 i § 4 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzekł od oskarżonego A. B. na rzecz pokrzywdzonego J. S. kwotę 6.000 zł tytułem nawiązki.

Na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 31 lipca 2018 r., sygn. VIII Ka (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oskarżonego A. B. uznał za winnego tego, że w dniu 3 kwietnia 2017 r., około godz. 19⁴⁰, na trasie Ż.-C., znajdując się w stanie nietrzeźwości wynoszącym około 0,79 mg alkoholu w 1 dm³ wydychanego powietrza, prowadził pojazd mechaniczny - samochód Volkswagen Passat o nr rej. (...) w ruchu lądowym, co stanowi występki z art. 178a § 1 k.k. i za to na mocy powołanego

przepisu skazał go, zaś na mocy art. 178a § 1 k.k., art. 34 § 1, § 1a pkt 1) k.k., art. 35 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego karę 1 roku i 2 miesięcy ograniczenia wolności, połączoną z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym. Na mocy art. 42 § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego, tytułem środka karnego, zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych kategorii „B” na 3 lata. Uchylił zawarte w punktach III. i VII. rozstrzygnięcia o nawiązce i opłacie.

Kasację od tego orzeczenia wywiódł Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny, który zaskarżył wyrok w zakresie braku rozstrzygnięcia o środku karnym, na niekorzyść oskarżonego A. B.. Na zasadzie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k., art. 537 § 1 i § 2 k.p.k. skarżący zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa materialnego – art. 43a § 2 k.k., polegające na nieorzeczeniu wobec oskarżonego środka karnego w postaci świadczenia pieniężnego w wysokości co najmniej 5000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, pomimo skazania go za przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k.

W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w B. w zaskarżonej części i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy, zważył co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, a to pozwoliło na jej uwzględnienie w całości na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Bezspornym jest, że skazany przypisane mu przestępstwo z art. art. 178a 1 k.k., popełnił w dniu 3 kwietnia 2017 r., to jest w czasie gdy obowiązywał od dnia 1 lipca 2015 r., przepis art. 43a § 2 k.k.

Przepis art. 43a § 2 k.k. został dodany do Kodeksu karnego przez nowelę z dnia 20 lutego 2015 r. (Dz. U. 2015, poz. 396), przy czym zmiana ta miała charakter czysto redakcyjny, albowiem przepisy tej regulacji powtarzają treść przepisu art. 49 k.k., który został uchylony. Rzecz jednak w tym, że inna nowela, tj. z dnia 20 marca 2015 r. (Dz. U. 2015, poz. 541) wprowadziła bardzo istotne zmiany do obowiązującego jeszcze w dniu jej wejścia w życie, tj. 18 maja 2015 r., przepisu art. 49 § 2 k.k. W pierwotnym brzmieniu przepis ten stanowił, że w razie skazania

sprawcy za przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k., art. 179 k.k. lub art. 180 k.k. sąd może (podkreślenie – SN) orzec świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 k.k. na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej do wysokości 60 000 zł. Nowela z dnia 20 marca 2015 r. nie dość, że przekwalifikowała tę podstawę orzekania świadczenia pieniężnego z fakultatywnej na obligatoryjną, to jeszcze ograniczyła dolne granice swobody sądu w określaniu jego wysokości przez wprowadzenie obowiązku wymierzania go w wysokości co najmniej 5000 zł, a w razie skazania sprawcy za przestępstwo określone w art. 178a § 4 k.k. – co najmniej 10 000 zł. Nowela z dnia 20 lutego 2015 r. inkorporowała wszystkie te zmiany do nowego art. 43a § 2 k.k.. W myśl art. 43a § 2 k.k. w razie skazania sprawcy za przestępstwo określone w art. 178a § 1, art. 179 lub art. 180 sąd orzeka świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości co najmniej 5000 złotych, a w razie skazania sprawcy za przestępstwo określone w art. 178a § 4 co najmniej 10 000 złotych, do wysokości określonej w § 1.

Sąd Okręgowy w B. ustalając, że A. B. wyczerpał znamiona występku z art. 178a § 1 k.k., popełnionego w dniu 3 kwietnia 2017 r., zobligowany był orzec obowiązek wskazany w art. 43a § 2 k.k. Brak w wyroku Sądu Okręgowego w B. rozstrzygnięcia o nałożeniu na oskarżonego przedmiotowego świadczenia pieniężnego spowodowało rażące i mające istotny wpływ na treść tego orzeczenia naruszenie prawa karnego materialnego, tj. art. 43a § 2 k.k. Uchybienie to miało przy tym istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, skutkowało bowiem takim ukształtowaniem orzeczenia o środkach karnych, w postaci świadczenia pieniężnego, które nie uwzględniły obowiązujących w tym zakresie regulacji prawnych.

W świetle powyższych stwierdzeń uznać należało zasadność zarzutu podniesionego w rozpoznawanej kasacji – co też skutkowało jej uwzględnieniem. Zważywszy na fakt, że stwierdzone (i wyłącznie zarzucane) uchybienie polegało na zaniechaniu orzeczenia środka karnego, którego zastosowanie było obligatoryjne, Sąd Najwyższy, zgodnie z wnioskiem kasacji, uchylił zaskarżony wyrok tylko w części, w jakiej nie zawiera on rozstrzygnięcia w przedmiocie środka karnego,

którego zastosowanie było obligatoryjne (por. uchwała Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2015 r., I KZP 21/14, Lex nr 1828151; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2016 r., sygn. akt IV KK 139/19, baza orzeczeń Supremus).

Ponownie rozpoznając sprawę – we wskazanym zakresie - Sąd Okręgowy w B. uwzględni powyższe uwagi i wnioski.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.